



**PANOPTYKON**  
F U N D A C J A

**Zarząd:** Katarzyna Szymielewicz, Małgorzata Szumańska  
**Rada programowa:** Adam Bodnar, Ewa Charkiewicz,  
Dominika Dörre-Nowak, Józef Halbersztadt,  
Joanna Kamiol, Monika Płatek, Maciej Ślusarek,  
Piotr Wagłowski, Roman Wieruszewski

Warszawa, 5 stycznia 2012 r.

**Prof. Andrzej Rzepliński**  
**Prezes Trybunału Konstytucyjnego**  
**Al. J. Ch. Szucha 12a**  
**00-918 Warszawa**

*Wielce Szanowny Panie Prezencie,*

Na podstawie § 29 pkt 2 Regulaminu Trybunału Konstytucyjnego, stanowiącego załącznik do uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego z 3 października 2006 r. (M.P. z 2006 Nr 72, poz. 720) Fundacja PANOPTYKON zwraca się z prośbą o zwrócenie się do naszej organizacji o zajęcie stanowiska i przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu „opinii przyjaciela sądu” (*amicus curiae*):

- 1) w sprawie K 23/11 z wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich (sygn. RPO-666037-II-II/MK) o stwierdzenie niezgodności:
  - art. 19 ust. 6 pkt 3 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.), art. 9e ust. 7 pkt 3 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r., Nr 116, poz. 675), art. 36c ust. 4 pkt 3 ustawy z 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214), art. 31 ust. 7 pkt 3 ustawy z 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. Nr 123, poz. 1353 ze zm.), art. 27 ust. 6 pkt 3 ustawy z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 ze zm.), art. 17 ust. 5 pkt 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708 ze zm.), art. 31 ust. 4 pkt 3 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zm.) z art. 2 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.
- 2) w sprawie K 29/11 z wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich (sygn. RPO-662587-II-II/ST) o stwierdzenie niezgodności:
  - art. 20c ust. 1 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.), art. 10 b ust. 1 ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675), art. 36b ust. 1 pkt 1 ustawy z 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zm.), art. 30 ust. 1 ustawy z 24 sierpnia

2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. Nr 123, poz. 1353 ze zm.), art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 ze zm.), art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708 ze zm.), art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zm.) z art. 49 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284);

- art. 36b ust. 5 ustawy z 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zm.), art. 28 ustawy z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 ze zm.), art. 18 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708 ze zm.), art. 32 ustawy z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 ze zm.) w zakresie w jakim, przepisy te zezwalając na pozyskiwanie danych, o których mowa w art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) nie przewidują zniszczenia tych spośród pozyskanych danych, które nie zawierają informacji mających znaczenie dla prowadzonego postępowania z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,

które zostały połączone do rozpoznania pod wspólną sygnaturą K 23/11.

### UZASADNIENIE

Opinia przyjaciela sądu (*amicus curiae*) to znana praktyce sądowej forma wyrażania przez organizacje pozarządowe poglądu w sprawie związanej z ich celami statutowymi. Sięganie po opinię przyjaciela sądu ma szczególne uzasadnienie w sprawach dotyczących naruszeń praw człowieka, których ochrona w demokratycznym państwie prawnym należy także do niezależnych organizacji pozarządowych. Na dopuszczalność i potrzebę korzystania z tej instytucji Trybunał Konstytucyjny wskazał w uzasadnieniu wyroku z 16 stycznia 2006 r. w sprawie o sygn. SK 30/051.

Fundacja PANOPTYKON jest organizacją pozarządową, której głównymi statutowymi celami są ochrona praw człowieka w społeczeństwie nadzorowanym oraz inicjowanie i podnoszenie poziomu debaty publicznej na temat mechanizmów i technik umożliwiających wykorzystywanie informacji o jednostkach i nadzorowanie społeczeństwa przez państwo i podmioty prywatne, a także na temat konsekwencji tego typu praktyk. W obszarze zainteresowań Fundacji znajdują się takie zagadnienia jak: powstawanie i rozbudowa baz danych, rozwój monitoringu wizyjnego, retencja danych telekomunikacyjnych, wykorzystywanie technologii biometrycznych, uprawnienia służb specjalnych, techniki nadzoru nad pracownikami, praktyki kontroli przepływu informacji w Internecie. Swoje cele realizuje ona m.in. poprzez monitorowanie zmian legislacyjnych i funkcjonowania prawa, przygotowywanie opracowań, ekspertyz i analiz, a także animowanie debaty publicznej. W skład Rady Programowej Fundacji wchodzi uznane autorytety w dziedzinie prawa, m.in. prof. Monika Płatek, prof. Roman Wieruszewski i dr Adam Bodnar.

Problemy prawne wskazane we wnioskach Rzecznik Praw Obywatelskich stanowią przedmiot naszego zainteresowania. W trakcie ostatnich kilkunastu miesięcy angażowaliśmy się

szczególnie aktywnie w merytoryczną dyskusję na temat obowiązkowego zatrzymywania oraz zasad dostępu służb do danych telekomunikacyjnych – zarówno w Polsce, jak i na forum Unii Europejskiej.

W naszej ocenie sposób implementacji dyrektywy 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 15 marca 2006 r. w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniającej dyrektywę 2002/58/WE (Dz. Urz. UE L 105 z 13.04.2006, s. 54) nie zapewnia ochrony gwarantowanych przez konstytucję praw: do prywatności, autonomii informacyjną jednostki i tajemnicy komunikowania się. Obowiązkowa retencja danych, bardzo szerokie uprawnienia do sięgania przez organy władzy publicznej (w tym policję i inne służby) po dane telekomunikacyjne, a także brak demokratycznej kontroli nad wykonywaniem tych uprawnień sprzyja nadmiernej ingerencji w prawa i wolności obywatelskie.

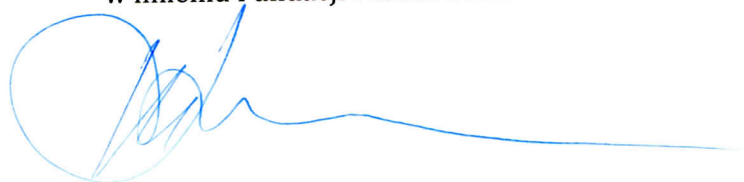
W ostatnim czasie nader często media informują o konkretnych przypadkach naruszania przepisów o udostępnianiu służbom danych telekomunikacyjnych obywateli. Szczególnie bulwersujące wydaje się stosowanie inwigilacji wobec dziennikarzy celem identyfikacji informatorów, co prowadzi do naruszenia tajemnicy zawodowej, w tym dziennikarskiej.

Podobnie przepisy ustawy o Policji i ustaw kompetencyjnych innych służb stanowiące, że kontrola operacyjna może polegać m.in. na stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawną informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, uważamy za trudne do pogodzenia ze standardami konstytucyjnymi. W tej sytuacji nie jest bowiem jasne, jakich konkretnie środków mogą używać służby przy prowadzeniu kontroli operacyjnej ani jakie konkretnie informacje mogą być w dany sposób pozyskiwane, co może prowadzić do nadużyć i nieuzasadnionej ingerencji w gwarantowane konstytucyjnie prawa i wolności.

Jeżeli uzna Pan za zasadne zwrócić się do Fundacji PANOPTYKON o zajęcie stanowiska w przedmiotowych sprawach, które zostały połączone do wspólnego rozpoznania, prosimy o wyznaczenie nam terminu na przedstawienie opinii przyjaciela sądu.

*2 tygodni temu*

w imieniu Fundacji PANOPTYKON



Małgorzata Szumańska  
Członkini Zarządu



Katarzyna Szymielewicz  
Dyrektorka

Załącznik:

- kopia odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego.